

Glomma
vannregion

Sammen for vannet

Planprogram for regional plan for vannforvaltning 2028- 2033 i Glomma vannregion

ØSTFOLD
FYLKESKOMMUNE

Forslag til
Planprogram for regional plan for vannforvaltning
2028 – 2033 i Glomma vannregion.

Høringsperiode 1. januar - 30. juni 2025.

Vannregionmyndigheten for Glomma vannregion
og de norske delene av vannregion Västerhavet:

Østfold fylkeskommune
Postboks 220
1702 Sarpsborg
e-post: post@ofk.no

Planprogrammet er tilgjengelig på
<https://www.vannportalen.no/vannregioner/glomma/>

Her finner du også kontaktinformasjon og informasjon om arbeidet.

Forord

Dette høringsdokumentet presenterer forslag til planprogram (arbeidsprogram og framdriftsplan) og program for konsekvensutredning for arbeidet med å oppdatere den regionale planen for vannforvaltning, med tilhørende tiltaksprogram, for perioden 2028-2033. Dokumentet beskriver planprosessen og hvilke utredninger som foreslås gjennomført, og angir både forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta og muligheten for andre interessenter til å medvirke med sin kunnskap og sine synspunkter inn i arbeidet. Innspillene vi får i denne høringen er viktige fordi de vil hjelpe oss med å lage et godt planprogram for arbeidet fremover. Alle innspill er viktige!

Vannregionmyndigheten vil takke for bidragene fra vannområdene, statsforvaltere, fylkeskommuner og statlige sektormyndigheter underveis i arbeidet med dokumentene.

Sarpsborg 21.10.2024

Benedicte Lund

Leder av Glomma vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet

Innhold

Forord	3
1 Innledning.....	5
1.1 Planens formål.....	5
1.2 Bakgrunn for planarbeidet	6
1.3 Om planarbeidet	6
2 Hovedmålsetning og prioriteringer	7
2.1 Vannmiljøet skal forbedres og beskyttes mot forringelse	7
2.2 Prioriteringer av tiltak i planarbeidet	8
3 Tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden	8
3.1 Arealforvaltning.....	8
3.2 Faktorer som påvirker måloppnåelsen	9
3.3 Klimatilpasning	9
3.4 Naturverdier og naturtjenester	9
3.5 Restaurering av vann og vassdrag.....	9
3.6 Formidling og kommunikasjon	10
3.7 Forskning og ny teknologi.....	10
4 Føringer og rammer for arbeidet	10
4.1 Internasjonalt samarbeid med felles mål.....	10
4.2 Forvaltning av nedbørsfelt	10
4.3 Lover og rammer for arbeidet	12
4.4 Nasjonale føringer og presiseringer	12
5 Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	13
5.1 Virkning for sektormyndigheter	13
5.2 Sammenheng med andre planer og miljømål	13
6 Vannregionen vår – planområdet	14
6.1 Kort beskrivelse av vannregionen	14
6.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan	17
6.3 Internasjonale vannregioner	17
7 Organisering og ansvar i vannregionen.....	17
7.1 Oppgaver og ansvar i vannregionen.....	17
7.2 Organisering av Glomma vannregion	18
7.3 Endring i vannområdeinndelingen	20
8 Konsekvensutredning: planens virkning på miljø og samfunn.....	20
9 Planprosess – fremdrift, deltakelse og medvirkning	21
9.1 Fremdrift og organisering av arbeidet	21
9.2 Plan for deltakelse og medvirkning	23
Vedlegg 1. Begreper og definisjoner	25

1 Innledning

Regional plan for vannforvaltning skal bidra til å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet i tråd med vannforskriften. Det overordnede målet er at alt vann skal ha god tilstand (økologisk og kjemisk miljøtilstand), jf. vannforskriften §§ 4 til 7.

Planprogrammet beskriver:

- hvordan prosessen fram mot oppdatert plan skal gjennomføres
- hvem som er involvert i planarbeidet
- når du kan involvere deg og gi innspill
- hvor du finner mer informasjon

Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Forklaring på ord og uttrykk som brukes i vannforvaltningsarbeidet finner du i vedlegg 1. *Begreper og definisjoner*.

Vi ønsker særlig svar på følgende spørsmål ved høring av planprogrammet:

- Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i arbeidet?
- Er det viktige tema eller utredninger som mangler i planprogrammet?
- Har du forslag til forbedringer til planprogrammet?
- Har du viktige innspill til det foreslåtte programmet for utredning av konsekvenser for miljø og samfunn (KU)?
- Har du innspill om prioriteringer som bør vurderes og utredes i arbeidet?

1.1 Planens formål

Regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram er vannregionens planverktøy for å sikre en helhetlig og samordnet forvaltning av vannmiljøet, der alle sektormyndigheter (statlige, regionale og kommunale myndigheter) bidrar for å oppnå målet om god miljøtilstand i alt vann.

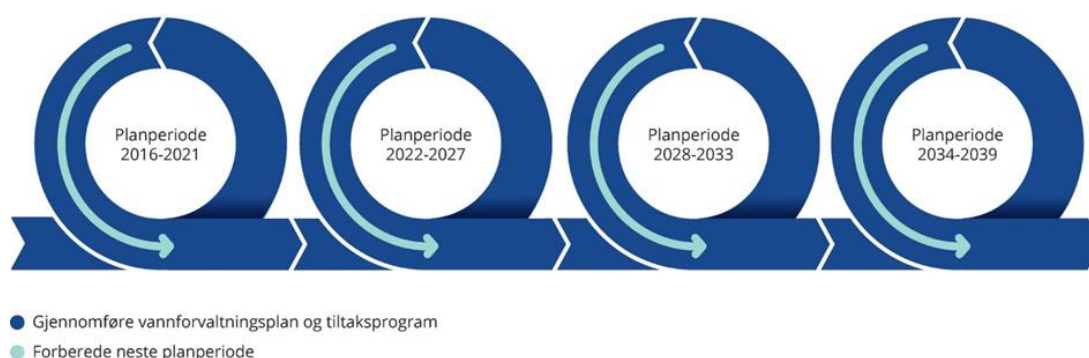
Planen beskriver miljøtilstanden for vannet, og hva som er de viktigste påvirkningene på vannmiljøet. Alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann (vannforekomster) har miljømål. Miljømålene fastsettes ved vedtak av den regionale vannforvaltningsplanen, og er hjemlet i vannforskriftens kapittel 2. Informasjon om miljømål, miljøtilstand og status for måloppnåelse for den enkelte vannforekomst kan finnes i [Vann-nett](#).

Til hver regionale vannforvaltningsplan lages et tiltaksprogram, som oppsummerer alle tiltak myndighetene har vurdert som nødvendige for å oppfylle miljømålene (vannforskriften § 25). Tiltaksprogrammet er sektorovergripende og bygger på kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet for de regionale vannforvaltningsplanene. Tiltaksprogrammet skal være i overensstemmelse med nasjonale føringer og statlige planretningslinjer. Ansvarlig myndighet har ansvar for å følge opp tiltakene.

- [Informasjon om tiltaksprogrammene og tiltak i vann](#)

1.2 Bakgrunn for planarbeidet

Vannforvaltningsplanene er en regional plan etter plan- og bygningsloven. Arbeidet etter vannforskriften er et permanent, økosystembasert forvaltningssystem. Planarbeidet er et fastsatt krav i vannforskriften, og vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram skal oppdateres hvert sjette år. Ved rulling av planene gjøres en oppdatering av status: Hva er oppnådd i forrige planperiode. Deretter gjøres nødvendige justeringer i innværende planperiode for å komme i mål med fastsatte miljømål. Se figur 1 med oversikt over planperiodene i vannforvaltningen.

Figur 1: Oversikt over planperiodene i vannforvaltningen. Kilde: Vannportalen.no

Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget (overvåking, problemkartlegging, oppdatering av Vann-nett) og tiltaksgjennomføring pågår kontinuerlig.

Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble utarbeidet i 2021, godkjent i 2022 og gjelder til slutten av 2027. Planen skal nå oppdateres og justeres. Plandokumenter for planperioden 2022-2027 finner du her: [Regionale vannforvaltningsplaner 2022 - 2027 med tilhørende dokumenter: \(vannportalen.no\)](https://vannportalen.no).

1.3 Om planarbeidet

Østfold fylkeskommune er utpekt som vannregionmyndighet for Glomma vannregion og er ansvarlig for de norske delene av vannregion Västerhavet. Fylkeskommunen skal koordinere arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanen med tilhørende tiltaksprogram, lede vannregionutvalget, og samordne bidragene fra sektormyndighetene. Arbeidet skal skje i nært samarbeid med berørte statlige og regionale myndigheter og kommuner i vannregionutvalget. For mer informasjon om dette se kapittel 7.

Deltakelse og bidrag fra berørte myndigheter er viktig for at oppdatert forvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at alle sider ved planens betydning blir tilstrekkelig belyst og tatt hensyn til. Dette forutsetter aktiv deltagelse fra berørte myndigheter i alle deler av planprosessen. Østfold fylkeskommune vil legge til rette for deltagelse gjennom møtevirkosomhet, dialog, befaringer og lignende i perioden hvor dokumentene utarbeides.

Det skal legges til rette for medvirkning fra organisasjoner og allmenheten. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak (jf. pbl § 8.3). Les mer her:

- [Ulike myndigheters bidrag i det regionale planarbeidet \(brev fra 2019 om nasjonale føringer, kapittel 2\)](#).

-
- [Kommunenes oppgaver og ansvar i vannforvaltningen \(presisering fra KLD 2021\).](#)
 - [Vannregionutvalget og rammer for vedtak \(presiseringer 2023\).](#)

Samtidig med høring av planprogrammet høres også dokumentet om hovedutfordringer. Dokumentet inneholder en oppdatert oversikt over miljøtilstand, påvirkninger og status for gjennomføring av tiltak. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

2 Hovedmålsetning og prioriteringer

Dette kapittelet beskriver formålet med vannforskriften, målene for vannforekomstene og hvordan prioritering av tiltak skal gjøres.

2.1 Vannmiljøet skal forbedres og beskyttes mot forringelse

Formålet med vannforskriften er å sikre helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannmiljøet. Det overordnede målet er at alt vann skal ha god tilstand (økologisk og kjemisk) jf. vannforskriften §§ 4 til 7. Vannforekomster med vesentlige fysiske endringer som følge av samfunnsnyttig aktivitet, eksempelvis vannkraftregulering, har egne miljømål som tar hensyn til den samfunnsnyttige aktiviteten, jf. vannforskriftens § 5.

For å beskytte og forbedre vannmiljøet skal det gjennomføres miljøtiltak. Dette er tiltak for å:

- beskytte vannmiljøet ved å gjøre forebyggende tiltak i vannforekomster som har god tilstand i dag, men er utsatt for påvirkninger som kan gjøre det dårligere på sikt.
- forbedre eller restaurere vannmiljøet ved å gjøre avbøtende tiltak i vannforekomster hvor miljømålene ikke er nådd i dag.

Forbedringstiltakene som skal gjøres deles inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal uansett gjennomføres i henhold til lovverket. Supplerende tiltak gjennomføres hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å nå miljømålene. Det vil si at det er målene i vannforskriften som utløser de supplerende tiltakene.

I vannforskriften § 4 er det et generelt miljømål å beskytte vannmiljøet mot forringelse. I vannforskriften § 12 stilles det strenge vilkår for å unntaksvis tillate ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan føre til at miljømålene ikke nås eller at tilstanden blir dårligere.

«... tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand» (§ 4).

«For grunnvann er målet god kjemisk og kvantitativ tilstand» (§ 6).

Arbeidet må forholde seg til fristene i vannforskriften. For vannforvaltningsplanene som skal gjelde i 2028-2033 skal tiltak være operative innen utgangen av 2030 (§ 25), og miljømål skal nås innen utgangen av 2033 (§ 8). Hvis naturforholdene tilsier det, kan måloppnåelse utsettes (§ 9). I særlige tilfeller der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålene, kan det fastsettes mindre strenge miljømål (§ 10). Selv om unntak i form av tidsutsettelse eller mindre strenge mål brukes, skal alle praktisk gjennomførbare tiltak gjøres for å unngå forringelse av tilstanden i vannforekomstene. Alle unntak skal revurderes ved hver oppdatering av forvaltningsplanene.

2.2 Prioriteringer av tiltak i planarbeidet

Prioritering av tiltak i planarbeidet handler om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi), over tid (hva gjør vi i denne planperioden og hva må utsettes til neste) og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektormyndighetene (se kap. 7.1 og vedlegg 1) har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av egne tiltak og ta stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Utsatt frist for måloppnåelse betyr ikke utsettelse av gjennomførbare tiltak. Dialogen i planarbeidet skal bidra til samordning der flere sektorer påvirker.

Viktige huskereglene i det videre arbeidet:

- Hver sektor må ta sin del av ansvaret, og prioritering handler ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.
- Grunnleggende tiltak skal gjennomføres først og ikke «settes opp mot» supplerende tiltak i egen eller andre sektorer
- Tiltak for å oppnå krav i lovverk er en prioritert oppgave for «alle» og skal ikke prioriteres bort
 - Første prioritet bør være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende.
 - Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket.
 - I vannforekomster der tilstanden er god eller bedre skal grunnleggende tiltak gjennomføres. Supplerende tiltak skal bare gjøres der det er nødvendig for å beskytte vannforekomsten mot dårligere tilstand.
 - Vedtatte beskyttelseskrav til f.eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i planarbeidet.
- Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene, må supplerende tiltak utredes og gjennomføres. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømålet er stort kan grunnleggende og supplerende tiltak med fordel gjennomføres samtidig.

I det videre planarbeidet vil nasjonale føringer klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet, se kapittel 4.6.

3 Tema som bør få forsterket oppmerksomhet i planperioden

Dette kapitlet beskriver eksempler på temaer som det er ønskelig å jobbe mer med eller det ikke har vært arbeidet nok med tidligere, og som bør få forsterket oppmerksomhet i neste planperiode.

3.1 Arealforvaltning

Vannmiljøet er et viktig hensyn som skal ivaretas i areal- og samfunnsplanleggingen. I alle former for arealplanlegging vil påvirkning på vann og håndtering av vann være et tema som må vurderes i planarbeidet. Forebyggende arbeid for å bevare et godt vannmiljø gjennom planlegging vil være den billigste og mest effektive måten å sikre bærekraftig forvaltning av vannressursene på kort og lang sikt. Arealplanlegging er derfor et viktig virkemiddel for å nå målene i vannforvaltningsplanene.

- Gjeldende vannforvaltningsplan inneholder planretningslinjer. Disse er et viktig virkemiddel i arealforvaltningen. Det er nødvendig at flere kommuner tar disse i bruk i rulleringen av kommunale planer
- Manglende ivaretagelse av vannmiljøet i kommunale planer vil påvirke måloppnåelsen

3.2 Faktorer som påvirker måloppnåelsen

Dokumentet *Hovedutfordringer* gir en oversikt over miljøtilstand og menneskeskapte påvirkninger på vannmiljøet i Glomma vannregion. I tillegg til dette er det andre og mer overordnede utfordringer som er kritiske faktorer i forhold til miljømåloppnåelse for vannforekomstene i Glomma vannregion:

- Lav måloppnåelsen på grunn av svak/manglende tiltaksgjennomføring
- Behov for tilstrekkelige virkemidler, både juridiske, administrative og økonomiske
- Behov for bedre samordning mellom kommuner, regionale og statlige sektormyndigheter og berørte interesser
- Målkonflikter mellom vannmiljø og andre samfunnsinteresser

3.3 Klimatilpasning

Det er et nasjonalt mål at samfunnet skal gjennomføre omfattende tiltak for å øke samfunnssikkerheten og begrense skadeomfanget som følge av klimaendringene. Klimatilpasning vil bidra til å beskytte vannmiljøet, men det er også en risiko for at klimatiltak kan medføre negative påvirkninger på økologisk og kjemisk tilstand i vann.

Tradisjonelle klimatilpasningstiltak baserer seg ofte på fysiske og tekniske inngrep i vassdragene. Der disse er benyttet er det viktig å gi elva større plass, åpne opp lukkede bekker o.l. Imidlertid har naturen en selvstendig evne til å redusere effektene av klimaendringer, og det er viktig at dette utnyttes. Vannmiljø med få menneskelige inngrep vil ha en naturlig vannrensende, erosjonsdempende og flomforebyggende effekt. Såkalte naturbaserte løsninger i klimatilpasningen gir positive tilleggseffekter for naturmangfold, nærmiljø og folkehelse.

3.4 Naturverdier og naturtjenester

Naturavtalen (2022) legger nye premisser for forvaltning av arealer. Ifølge Naturavtalen skal 30 % av vann og vassdrag vernes eller bevares. Det jobbes med en St.meld. om Norges oppfølging av Naturavtalen. I tidligere planperioder har det vært begrenset oppmerksomhet om flere naturverdier og naturtjenester. Følgende kan med fordel få forsterket oppmerksomhet der det er relevant:

- Truede ferskvannsnaturtyper (for eksempel elvedelta og kalksjøer) og arter (for eksempel elvemusling og ål)
- Nasjonale laksevassdrag
- Verneplan for vassdrag, og vannforekomster i verneområder
- Kantsoner langs vassdrag

3.5 Restaurering av vann og vassdrag

Forbedring av miljøet i og rundt vassdragene får økt oppmerksomhet i hele verden. FNs bærekraftsmål nr. 6 og 15 har delmål om å restaurere vannrelaterte økosystemer, og Naturavtalen (2022) har mål om økt restaurering av natur. Direktoratgruppen for vannforvaltning har vedtatt en nasjonal strategi for restaurering av vassdrag (2021-2030), og det jobbes med en nasjonal handlingsplan for å følge opp denne strategien. Følgende vil være viktig i kommende planperiode:

- Fysisk restaurering av vassdrag, inkludert restaurering av kantvegetasjon og fjerning av barrierer for fisk, vann og sediment
- Restaurering av myr og våtmark

3.6 Formidling og kommunikasjon

Det er behov for å jobbe mer med formidling og kommunikasjon i vannforvaltningsarbeidet. Dette er viktig for å øke bevisstheten om betydningen av godt vannmiljø, skape eierskap og forståelse for tiltaksgjennomføring, og ikke minst for å dele de gode historiene om alt det viktige arbeidet som gjennomføres.

3.7 Forskning og ny teknologi

Det kommer stadig ny kunnskap gjennom forskning, og teknologiutviklingen går raskt. I arbeidet mot å oppnå miljømålene må myndighetene bli flinkere til å ta dette i bruk.

4 Føringer og rammer for arbeidet

Det er både internasjonale og nasjonale mål og føringer for vannforvaltningen. Dette gir tydelige rammer for hvordan vi skal jobbe for å beskytte og forbedre vannmiljøet. Arbeidet vil også kunne bidra til å oppfylle andre miljømål. Godt vannmiljø en forutsetning for alt liv på jorda og er en grunnleggende del av naturmiljøet, jf. FNs bærekraftsmål nr. 6 (rent vann og gode sanitærforhold), 14 (liv under vann), 15 (liv på land) og 17 (samarbeid for å nå målene). Vannforvaltningsplanene vil være et vesentlig bidrag til å oppfylle flere av FNs bærekraftsmål. Påvirkning og samspill med den sosiale og økonomiske bærekraftdimensjonen skal komme tydelig fram i de oppdaterte vannforvaltningsplanene.

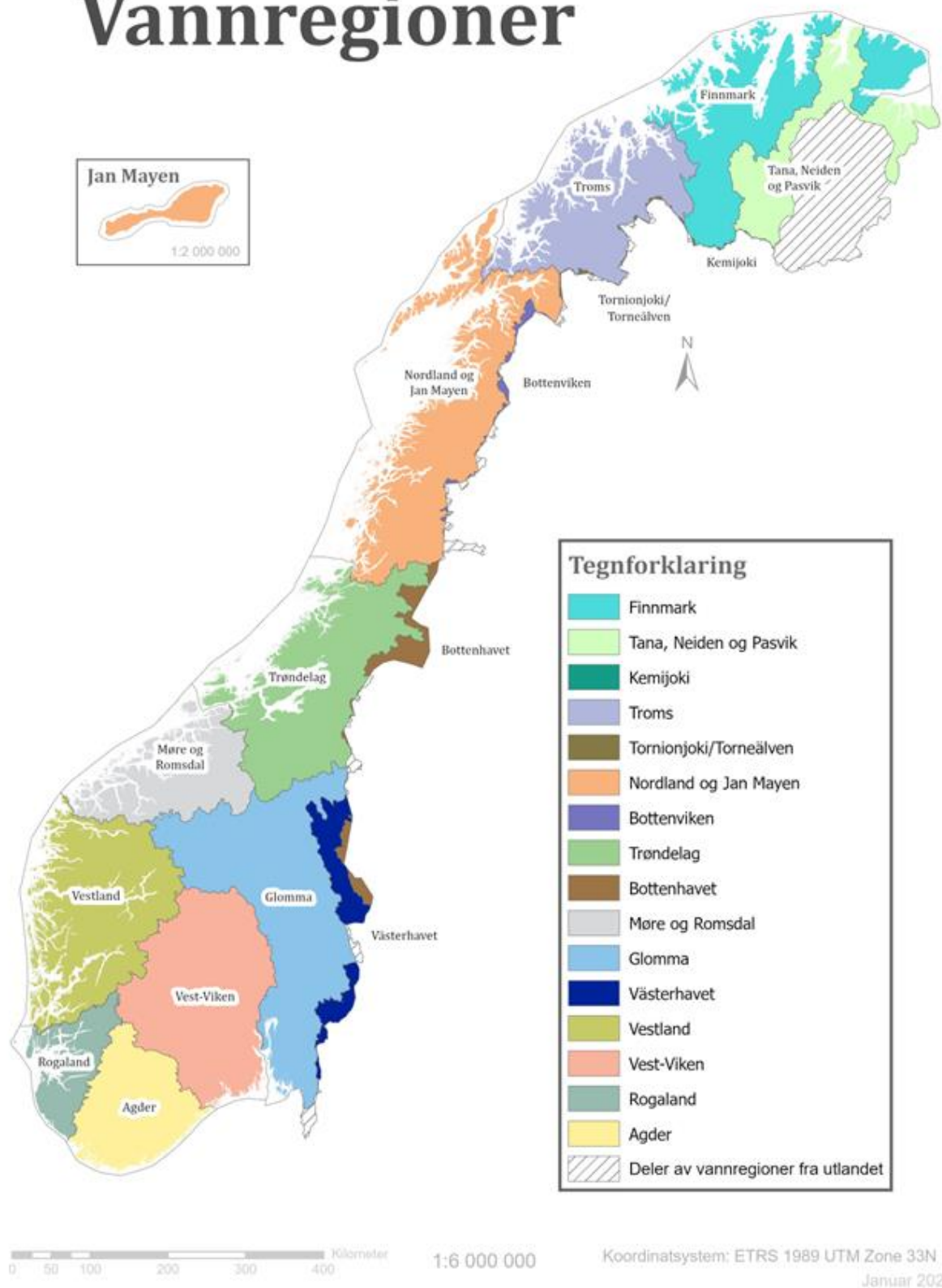
4.1 Internasjonalt samarbeid med felles mål

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på det europeiske vanndirektivet, som er gjennomført i norsk rett i vannforskriften fra 2007. Hele Europa har forpliktet seg til å arbeide etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannmiljøet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele kunnskap, erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen. Norge deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanndirektivet, og det er utarbeidet felles veiledninger og verktøy.

4.2 Forvaltning av nedbørsfelt

Helhetlig og økosystembasert tilnærming til vassdrag og kystområder er et viktig prinsipp og bidrar til at påvirkninger og prosesser i hvert nedbørfelt kan sees i sammenheng. Vannregionene er derfor inndelt etter nedbørsfelt, og følger ikke administrative grenser. Se kart over vannregioner i figur 2.

Vannregioner

Figur 2: Kart over vannregionene i Norge.

4.3 Lover og rammer for arbeidet

Vannforskriften er hjemlet i [vannressursloven](#) (vrl), [naturmangfoldloven](#) (nml) [forurensingsloven](#) (fl) og plan- og [byggningsloven](#) (pbl). Alle disse lovene er derfor med å sette rammer for vannforvaltningsarbeidet.

Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og byggningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følger av vanndirektivet¹.

Planlegging etter plan- og byggningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

Vannforskriften og forholdet til annet lovverk

Der det i lovverk eller bestemmelser om beskyttet område stilles strengere krav enn vannforskriften, skal strengeste bestemmelse eller miljømål legges til grunn jf. § 13 og 17 i vannforskriften. Selv om tilstanden i en vannforekomst er god eller svært god så skal for eksempel rensekrav i samsvar med regelverket gjennomføres. Vannforskriften setter rammer for utøvelse av annet regelverk, og formålet er både å forbedre og å beskytte vannmiljøet vårt.

Vannforskriften og beskyttede områder

I tråd med vannforskriften (§ 16) er det opprettet en oversikt i Vann-nett over beskyttede områder. Et beskyttet område er et geografisk avgrenset område som er beskyttet etter sektorlovverk. Dette gjelder områder med uttak av drikkevann, rekreasjonsformål (badevann), områder med næringsfølsomhet, naturtyper og arter. Disse er listet opp i vannforskriftens vedlegg IV. For slike områder gjelder miljømål som følger av grunnlaget for beskyttelse, i tillegg til vannforskriftens generelle miljømål. Dette gjelder f.eks. drikkevannskilder, der det er egne hygieniske krav for å bidra til trygt drikkevann og redusere behovet for rensing ved produksjon av drikkevann (§ 17), og badeplasser som bør oppfylle kriteriene for friluftsbad. Miljømålet kan være verneformålet i et verneområde eller begrensning på ulike former for inngrep, for eksempel i nasjonale laksevassdrag. Dette legger føringer for ny aktivitet eller inngrep i beskyttede områder.

4.4 Nasjonale føringer og presiseringer

Nedenfor gjengis de gjeldende nasjonale føringene pr mai 2024. Disse kan bli helt eller delvis erstattet dersom departementene gir reviderte eller nye nasjonale føringer.

- [Nasjonale føringer for regulerte vassdrag \(2014\)](#). Føringerne gjaldt også for planperioden 2022- 2027.
- [Nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av de regionale vannforvaltningsplanene \(2019\)](#).
- [Presisering av kommunane sine oppgaver og ansvar i vassforvaltninga \(2021\)](#)
- [Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027 - regjeringen.no](#)
- [Nasjonale mål for vann og helse med gjennomføringsplan \(2024\) - regjeringen.no](#)

Vannforskriften §1:

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Plan- og byggningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

¹ [EUs rammedirektiv for vann \(vanndirektivet\) – konsolidert versjon](#)

5 Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

I henhold til plan – og bygningsloven (§ 8.2) skal regional plan legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i vannregionen. Dette slås også fast i vannforskriften (§ 29). Planen vil dermed gi føringer for sektormyndighetenes saksbehandling, og for arealplanlegging og utbygging i vannregionen.

5.1 Virkning for sektormyndigheter

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften er lagt til ulike sektormyndigheter. Dette innebærer at forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer skal følges opp sektorvis og med sektorenes eksisterende virkemidler. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å gjennomføre tiltak for å nå miljømålene, de må også sørge for tilstrekkelig kunnskap om påvirkninger, f.eks. gjennom kartlegging og overvåking.

Tiltaksprogrammet som følger vannforvaltningsplanen inneholder forslag til tiltakstyper, og har ikke et detaljeringsnivå som foregriper sektormyndighetenes påfølgende saksbehandling av det enkelte tiltak. Vedtak om gjennomføring av enkelttiltak som inngår i tiltaksprogrammet treffes av ansvarlig myndighet etter relevant lovgivning. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt.

Les mer her:

- [Vannforvaltningsplaner og tiltaksprogrammer](#): detaljeringsgrad av tiltak og kostnader, dokumentenes status etter vedtak.

At vedtatte og godkjente regionale vannforvaltningsplaner skal legges til grunn betyr at statlige og regionale myndigheter og kommuner må hensynta miljømålet om å beskytte vannmiljøet mot forringelse (§ 4). Ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst som kan medføre at miljømålene ikke nås eller at tilstanden forringes, må vurderes etter vannforskriftens § 12, der det stilles strenge vilkår for unntak. Klima- og miljødepartementet har utarbeidet en egen [veileder om bruk av vannforskriftens § 12](#).

5.2 Sammenheng med andre planer og miljømål

Arbeidet med vannforvaltningsplanen skal sees i sammenheng med øvrig regional planlegging for å sikre at nødvendige koblinger er på plass og at mulige synergier blir utnyttet. Det er utarbeidet regionale planer og fylkeskommunale strategier for en rekke temaer innenfor vannregionen. En oversikt kan finnes på fylkeskommunenes nettsider. Flere av de regionale planene kan direkte eller indirekte ha betydning for forvaltningsplanen for vannregionen og annet arbeid etter vannforskriften.

Regjeringens [helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden \(2021\)](#) har mål om at Oslofjorden skal oppnå god miljøtilstand, restaurere viktige naturverdier, fremme et aktivt friluftsliv og ivareta det biologiske mangfoldet i fjorden. Hele Glomma vannregion ligger i nedbørfeltet til Oslofjorden. Avrenning av blant annet partikler, organisk materiale, næringsstoffer og miljøgifter til vann og vassdrag i vannregionen, påvirker dermed vannmiljøet i fjorden. En forbedring av vannmiljøet i Oslofjorden er avhengig av tiltak i hele fjordens nedbørfelt. Tiltaksplanen for Oslofjorden og den regionale planen for vannforvaltning henger sammen, og bidrar sammen til en helhetlig forvaltning av Oslofjorden.

Miljødirektoratet har utarbeidet en [veileder om vannmiljø i arealplanlegging](#). **Ny tverrsektoriell veileder vil være på plass i løpet av 2024 – navn/lenke må da oppdateres.**

Det er i henhold til pbl § 8.5 mulig å fastsette regional planbestemmelse knyttet til retningslinjer for arealbruk i en regional plan, som skal ivareta nasjonale eller regionale hensyn og interesser. Gjeldende vannforvaltningsplan inneholder planretningslinjer. Planretningslinjene vil revideres og videreføres i den oppdaterte vannforvaltningsplanen. Bruk av regional planbestemmelse vil vurderes i løpet av planprosessen.

[Forskrift om konsekvensutredninger](#) § 21 nevner spesifikt at vesentlige virkninger for *vannmiljø*, jf. *vannforskriften* skal vurderes i konsekvensutredninger av reguleringsplaner og tiltak. Miljødirektoratet har utarbeidet en egen håndbok (M-1941) om hvordan [utrede konsekvenser for vannmiljø](#).

Planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller nye inngrep, er grunnlag for vurdering av om innsigelse skal fremmes.

Arbeidet med vannforskriften vil kunne bidra til å oppfylle andre miljømål, og må sees i sammenheng med miljømål både nasjonalt og internasjonalt. Du kan lese mer om nasjonale og internasjonale miljømål [her](#).

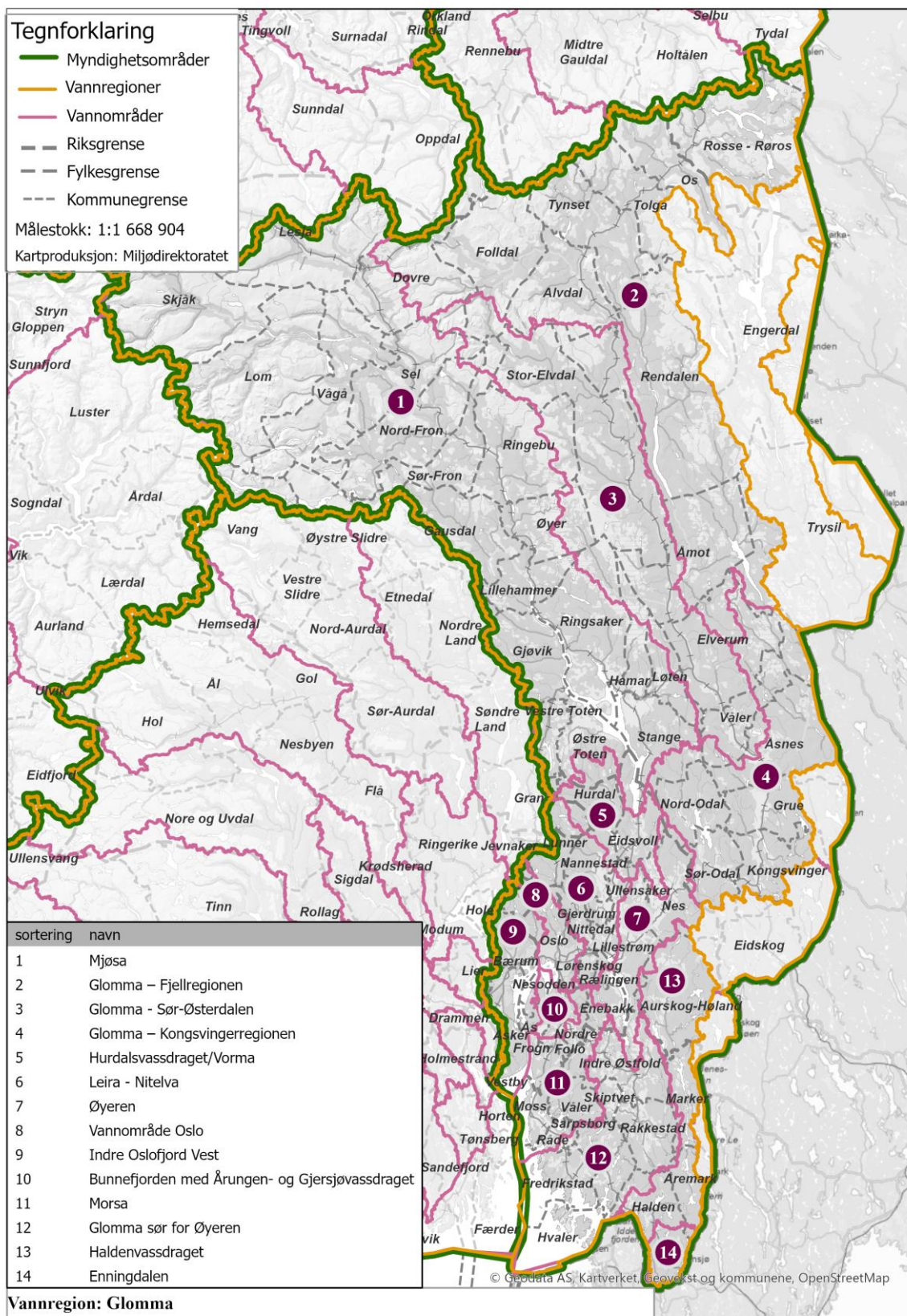
6 Vannregionen vår – planområdet

Planområdet for den regionale vannforvaltningsplanen er arealet i vannregionen. Dette kapittelet beskriver vannregionen og vannområdene den er inndelt i. Det inkluderer også hvilke fylker og kommuner som har areal i vannregionen.

6.1 Kort beskrivelse av vannregionen

Glomma vannregion omfatter den største delen av fylkene Østfold, Akershus, Oslo og Innlandet. Mindre deler av Sverige og fylkene Buskerud, Trøndelag, Møre og Romsdal og Vestland drenerer også til vannregionen. Med åtte fylker, ca. 100 kommuner og grenseområder mot Sverige dekker vannregionens nedbørfelt et stort areal med flere vassdrag og tilhørende kyst- og fjordområder. Se kart over vannregionen i figur 3.

Glommavassdraget, Norges største vassdrag, utgjør mesteparten av vannregionen arealmessig. Glomma er Norges lengste elv der den strekker seg fra Glommas kilder nord for Aursunden i Sør-Trøndelag, til utløpet i Fredrikstad. Sidevassdraget Gudbrandsdalslågen er landets fjerde lengste elv, og renner gjennom landets største innsjø Mjøsa. I lavlandet kommer sidevassdragene Leira-Nitelva og Hurdalsvassdraget-Vorma til før Glomma renner gjennom Øyeren og videre mot Oslofjorden. I lavlandet ligger flere mindre vassdrag som drenerer til indre Oslofjord, blant annet Årungen- og Gjersjøvassdraget. Vansjø-Hobølvassdraget, Haldenvassdraget og Enningdalsvassdraget drenerer til Ytre Oslofjord.

Figur 3. Glomma vannregion består av alle vannområder som drenerer til Glomma, vassdragene øst for Oslofjorden, Hurumlandet, og Indre Oslofjord.

Glomma vannregion er inndelt i 14 vannområder, se tabell 1. Inndelingen i vannområder er gjort med utgangspunkt i nedbørfelt, og følger ikke administrative grenser som fylkesgrenser eller kommunegrenser. Formålet med vannområdene er å etablere hensiktsmessige enheter for arbeidet hvor berørte aktører samarbeider for å gjennomføre sine oppgaver i henhold til vannforskriften.

Tabell 1. Oversikt over vannområdene i Glomma vannregion, og hvilke fylker og kommuner som har areal i vannområdet. Uthevet skrift viser hvilken fylkeskommune som har ansvar for å følge opp vannområdet i planarbeidet.

Vannområde	Fylker	Kommuner med større areal	Kommuner med små arealer
Enningdalsvassdraget ¹	Østfold	Halden, Aremark	
Haldenvassdraget ¹	Akershus Østfold	Aurskog-Høland, Aremark, Halden, Marker	Indre Østfold
Glomma sør for Øyeren ¹	Akershus Østfold	Indre Østfold, Skiptvet, Rakkestad, Råde, Halden, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler	Enebakk
Morsa	Akershus Østfold Oslo	Frogn, Vestby, Ås, Enebakk, Nordre Follo, Indre Østfold, Våler, Moss, Råde	Oslo
Bunnefjorden med Årungen og Gjersjøvassdraget (PURA)	Akershus Oslo	Frogn, Nesodden, Nordre Follo, Ås, Oslo	
Øyeren	Innlandet Akershus Østfold	Indre Østfold, Enebakk, Lillestrøm, Nes, Rælingen, Ullensaker	Aurskog-Høland, Nord-Odal, Sør-Odal, Eidsvoll
Hurdalsvassdraget / Vorma	Innlandet Akershus	Eidsvoll, Gran, Hurdal, Nannestad, Nes, Ullensaker, Østre Toten	Nord-Odal, Stange
Leira-Nitelva	Innlandet Akershus Oslo	Lillestrøm, Gjerdrum, Gran, Lunner, Lørenskog, Nannestad, Nittedal, Oslo, Rælingen, Ullensaker,	Jevnaker, Nordre Follo og Enebakk
Indre Oslofjord Vest	Akershus Buskerud Oslo	Asker, Bærum, Frogn, Hole, Lier, Nesodden, Oslo, Ringerike	
Oslo	Innlandet Akershus Buskerud Oslo	Oslo	Jevnaker, Lunner, Nesodden, Nittedal, Ringerike, Nordre Follo, Lørenskog, Bærum
Mjøsa	Trøndelag Møre og Romsdal Vestland Innlandet Akershus	Lesja, Dovre, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Lillehammer, Gausdal, Øystre Slidre, Vang, Gjøvik, Vestre Toten, Østre Toten, Ringsaker, Hamar, Løten, Stange, Eidsvoll	Hurdal, Gran, Søndre Land, Nordre Land, Luster, Stryn, Stranda, Fjord, Rauma, Sunndal, Oppdal, Folldal, Stor-Elvdal, Elverum
Glomma-Kongsvingerregionen	Innlandet Akershus	Elverum, Våler, Åsnes, Stange, Nord-Odal, Grue, Sør-Odal, Kongsvinger	Trysil
Glomma-Sør-Østerdalen	Innlandet	Stor-Elvdal, Åmot, Løten, Elverum	Folldal, Dovre, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Øyer, Ringsaker, Hamar, Våler, Åsnes
Glomma-Fjellregionen ¹	Trøndelag Innlandet	Røros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Rendalen, Åmot, Trysil	Tydal, Holtålen, Oppdal

1) Grensekryssende vassdrag.

6.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan

Klima- og miljødepartementet og Energidepartementet vedtok 25. januar 2024 endringer i vannforskriften, som trådte i kraft 1. februar 2024. Endringene omfattet bl.a. reetablering av vannregionene Glomma, Vest-Viken, Troms og Finnmark som følge av ny fylkesinndeling.

6.3 Internasjonale vannregioner

For arbeidet med grensekryssende vassdrag er strategien «Gränsvatten Norge och Sverige, Strategi för internationellt samarbete» utarbeidet. Strategidokumentet for grensevassdrag har som hovedprinsipp at vannforvaltningen i Norge og Sverige, så langt det er mulig, skal organiseres etter grensene til avrenningsområdene. Karakterisering, risikovurdering og klassifisering av de grensekryssende vassdragene skjer i tett dialog med svenske myndigheter. Målet er å samordne miljømål, tiltak og overvåking, slik at planarbeidet fremstår som enhetlig på begge sider av riksgrensen. Strategidokumentet kan lastes ned her: [Organisering Glomma vannregion \(vannportalen.no\)](https://vannportalen.no).

Vannområde Enningdalsvassdraget har store arealer i Sverige som drenerer til Norge. Dette vannområdet er inkludert i planarbeidet for Glomma vannregion. Vannregionmyndigheten for Glomma vannregion samarbeider med vattenmyndigheten for vannregion Västerhavet om planarbeidet i dette området.

Kystvannet i vannregionen er en del av Skagerak, og påvirkes derfor av havstrømmer både fra Nordsjøen og Østersjøen, samt tilførsler av ferskvann fra elver utenfor vannregionen. Glomma vannregion har derfor interesse og nytte i å delta både i samarbeid mellom vannregionene langs Skagerakkysten og i internasjonalt arbeid for å bedre vannmiljøet i kystvannet.

7 Organisering og ansvar i vannregionen

Dette kapittelet beskriver hvem som har ansvar for hva i det regionale vannforvaltningsarbeidet, og hvordan arbeidet i vannregionen er organisert. Det er felles organisering av Glomma vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet. Du kan også lese mer om organisering av vannforvaltningsarbeidet på regionalt og lokalt nivå på [Vannportalen](https://vannportalen.no).

7.1 Oppgaver og ansvar i vannregionen

Vannforskriften beskriver hvilke roller og ansvar forskjellige myndigheter har i vannforvaltningsarbeidet.

Vannregionmyndighet (VRM)

Vannregionmyndigheten har ansvar for å koordinere arbeidet med oppfølging av vannforskriften. Østfold fylkeskommune er vannregionmyndighet for Glomma vannregion.

Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan- og prosessleder
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergrepene forvaltningsplaner
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
- Sørgje for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes

Fylkeskommunen (FK) – regional planmyndighet

Vannforvaltningsarbeidet er en regionalt styrt planprosess etter plan- og bygningsloven, med fylkestinget som øverste planmyndighet. Fylkeskommunene er regional planmyndighet i eget fylke og vannforvaltningsplanen skal vedtas i respektive fylkesting. Fylkeskommunene har ansvar for å følge opp arbeidet i eget fylke, og skal også støtte vannområdene i fylket.

Statsforvalteren (SF)

Statsforvalteren har, som regional miljømyndighet, hovedansvaret for å utforme det faglige kunnskapsgrunnlaget. Dette skal gjøres i samråd med berørte sektormyndigheter, fylkeskommuner og kommuner. Statsforvalteren koordinerer arbeidet med:

- Overvåking og datahåndtering knyttet til vannmiljøet
- Karakterisering av vannforekomstene
- Vurderinger av påvirkninger og risiko for om målet om god miljøtilstand nås
- Klassifisering av miljøtilstand

Sektormyndigheter

Både regionale og statlige sektormyndigheter, statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunene har et sektorielt myndighetsansvar. Dette innebærer både å utrede forslag til tiltak innen sine ansvarsfelt og bidra til at miljøpåvirker/ansvarlig tiltakshaver gjennomfører aktuelle tiltak. Statlige myndigheter har et særlig ansvar for å påse at oppdatering som angår eget ansvarsområde ligger innenfor nasjonale føringer før og etter høring.

Sektormyndighetenes viktigste oppgaver er:

- Følge opp de foreslåtte tiltakene i tiltaksprogrammene når planene har trådt i kraft
- Gjennomføre nødvendige tiltak innen sitt ansvarsområde
- Skaffe kunnskap om miljøpåvirkning fra egen sektor, og sikre at kunnskap om relevante og vesentlige påvirkninger innen eget myndighetsområde tas med i arbeidet
- Foreslå miljøforbedrende tiltak til tiltaksprogrammet
- Samarbeide ved revurdering og nødvendig oppdatering av miljømål
- Delta i vannregionutvalget og arbeidet i vannområdene når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres

7.2 Organisering av Glomma vannregion

Planarbeidet i Glomma vannregion er organisert i henhold til føringene i vannforskriften. Organisasjonskart over vannregionen er vist i figur 4.

Figur 4. Organisasjonskart over Glomma vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet.

Vannregionutvalget (VRU)

Vannregionutvalget (VRU) er den viktigste arenaen for regionalt samarbeid om utarbeiding og gjennomføring av vannforvaltningsplanen. VRU i Glomma vannregion og de norske delene av vannregion Västerhavet ledes av politisk representant fra Østfold fylkeskommune.

Opgavene til VRU er beskrevet i vannforskriften (kap. 4) og er videre presisert i [brev fra Klima -og miljødepartementet \(KLD\) om vannregionutvalget og rammer for vedtak.](#)

Vannregionutvalget er et samarbeidsforum bestående av politisk representant fra fylkeskommunene, representanter fra statsforvalteren, statlige sektormyndigheter og ledere av vannområdeutvalgene/vannområdenes styringsgrupper. Styreleder i vannområdenes vannområdeutvalg/ styringsgrupper representerer alle kommunene i de respektive vannområdene i vannregionutvalget.

Politisk utvalg

Dette er et politisk utvalg med en folkevalgt representant fra hver fylkeskommune og tre politiske representanter fra vannområdeutvalgene, for å styrke den politiske forankringen. Utvalget ledes av VRU-leder.

Utvalget fungerer som en arena for samhandling og samarbeid om relevante tema:

- Sette vannforvaltning på agendaen i egen etat (fylkeskommunen og kommunen som sektormyndighet)
- Løfte saker og problemstillinger av politisk karakter mot Storting og Regjering
- Løfte saker og problemstillinger i media
- Ved behov bistå arbeidsutvalget i relevante saker/oppgaver

Arbeidsutvalg (AU)

Arbeidsutvalget ledes av VRM (administrativt) og består av administrative representanter fra fylkeskommunene, statsforvalteren (landbruk og miljø) og statlige sektormyndigheter. Vannområdene er representert med tre daglige ledere/koordinatorer fra vannområdene.

De viktigste oppgavene til arbeidsutvalget er:

- Delta i utarbeidelse av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

-
- Være en regional arena for faglig diskusjon
 - Gjennomgå oppgaver som krever faglige vurderinger
 - Forberede saker til VRU

Etter behov kan det holdes egne temamøter (vannkraft, landbruk etc.) med relevante deltagere i arbeidsutvalget og øvrige vannområder.

Regional referansegruppe

Referansegruppen er en viktig arena for regional og lokal medvirkning. Det skal legges til rette for medvirkning fra frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner og andre interessenter gjennom regional arbeidsgruppe. VRM foreslår at bransjer og organisasjoner er representert i regional referansegruppe gjennom regionale representanter, mens mindre aktører og lokallag deltar på vannområdenivå.

Vannområder

Vannområdene er en viktig samarbeidsarena for kommunenes vannforvaltning, og er vesentlige for lokal forankring og eierskap. Den lokale kunnskapen og medvirkningen i vannforvaltningsarbeidet sikres gjennom godt organiserte vannområder.

Vannområdene består, i likhet med vannregionen, av vannområdeutvalg (VOU) som i de fleste tilfeller ledes politisk. Administrativ ledelse av VOU forekommer også. Utvalget fungerer som styringsgruppe for arbeidet i vannområdene. Hvert vannområde har ansatt en daglig leder/koordinator i vannområdet til oppfølging av det daglige arbeidet. Oppretting av vannområdeutvalg/styringsgruppe sikrer eierkommunenes medvirkning og forpliktelse, samt faglig forankring og kontinuitet i arbeidet mot god vannkvalitet. Vannområdeutvalget skal også koordinere det videre tiltaksarbeidet og være en arena for kompetanseinnhenting, erfaringsinnhenting og samhandling. Videre fordeles ansvaret på vannområdets administrative gruppe, samt ulike faggrupper med fagkompetanse.

Vannområdeforum

Vannområdeforumet består av VRM (administrativt), daglig leder/koordinator i vannområdene, fylkeskommuner og statsforvaltere (miljø) i vannregionen. Formålet er å sikre et møtepunkt for utveksling av erfaringer, og utarbeiding og oppfølging av planene i vannområdene. Forumet gir innspill og uttalelser i saker til arbeidsutvalget og vannregionutvalget. Forumet er også viktig for å drøfte felles utfordringer i vannområdene.

7.3 Endring i vannområdeinndelingen

I løpet av planprosessen vil det bli vurdert om vannområde Mjøsa skal deles inn i mindre områder. Vannområdet omfatter et stort geografisk område, noe som kan føre til at kontakten mot kommunene og andre brukerinteresser ikke blir god nok. Inndeling i mindre områder kan både være i form av nye vannområder eller som mer formaliserte delområder innenfor eksisterende vannområde.

Forslag til inndeling vil være en del av høringen av regional plan for vannforvaltning. Eventuelle endringer av vannområdeinndeling vil bli gjort gjeldende for planperioden 2028-2033.

8 Konsekvensutredning: planens virkning på miljø og samfunn

Hva vil vannforvaltningsplanen bety for miljø og samfunn? Hvor langt vil vannforvaltningsplanen bringe oss i retning av bedre beskyttelse og forbedring av vannmiljøet? Hva vil planen bety for arealbruk og virksomhet innen viktige sektorer/næringer og for folkehelsen? For å få oversikt over

dette vil vi arbeide fram en konsekvensutredning (KU) som del av arbeidet med å lage planen. En overordnet bærekraftvurdering vil kobles på KU. Konsekvensutredning av de regionale vannforvaltningsplanene følger av [KU-forskriften](#) § 6 a.

Konsekvensutredningen skal være et hjelpemiddel som gir merverdi gjennom at planens beslutningsgrunnlag blir best mulig. I tillegg skal konsekvensutredningen oppfylle KU-forskriftens krav. Forskrift om konsekvensutredninger sier at "for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå" (§ 18).

Konsekvensutredningen skal gi en overordnet framstilling av hva vannforvaltningsplanen vil bety for miljø og samfunn med vekt på vannmiljøet og for de viktigste sektorene som bruker og påvirker vann. Konsekvensutredningen skal oppsummeres i et kapittel i vannforvaltningsplanen, mens den fullstendige versjonen kan være et vedlegg.

Konsekvensutredningen skal ikke omfatte detaljerte vurderinger av kostnader og beskrivelse av nytte i vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet. Konkret vurdering av konsekvenser for miljø og samfunn ved de foreslåtte tiltakene vil komme i forbindelse med sektormyndighetenes påfølgende gjennomføring av det enkelte tiltak.

Konsekvensutredningens innhold og omfang vil tilpasses nivået som er påkrevd for en overordnet plan (KU forskriften §17), og skal være relevant for de beslutninger som skal tas. Det ble utarbeidet et [veiledningsnotat om KU av vannforvaltningsplanene](#) i 2019. Det vil bli vurdert om det er behov og kapasitet til å videreutvikle denne veiledningen, basert på erfaringene fra forrige planrunde, innen sommeren 2025. Erfaringene fra arbeidet med konsekvensutredningen for gjeldende plan er at det trengs en felles tilnærming og det er viktig at metoden er tilstrekkelig kvalitetssikret.

Den endelige konsekvensutredningen vil inngå i planbeskrivelsen i selve vannforvaltningsplanen når den legges ut på høring andre halvår 2026.

9 Planprosess – fremdrift, deltakelse og medvirkning

Dette kapittelet beskriver hvordan planprosessen skal gjennomføres, hvilke frister som gjelder og hvordan det skal legges til rette for deltakelse og medvirkning.

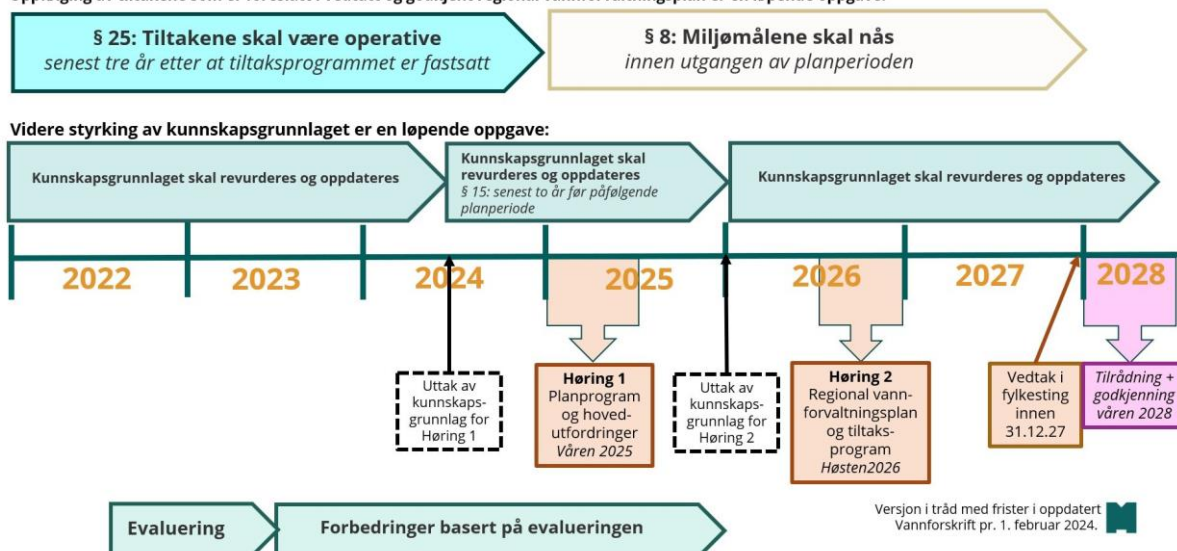
9.1 Fremdrift og organisering av arbeidet

Arbeidet med regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram består av flere faser. Det er utarbeidet en nasjonal rammeplan som fastsetter fristene for arbeidet (figur 5).

Rammeplan for vannforvaltningsarbeidet 2022-2027

Versjon 6. februar 2024

Oppfølging av tiltakene som er foreslått i vedtatt og godkjent regional vannforvaltningsplan er en løpende oppgave:

Figur 5: Nasjonal rammeplan med hovedfaser for arbeidet i perioden 2022-2027.

Utarbeiding og høring av planprogram

Planprogrammet legger premissene for arbeidet med oppdatering av regional plan for vannforvaltning med tiltaksprogram. Forslag til planprogram legges ut til offentlig ettersyn, og alle kan komme med innspill både når det gjelder hovedutfordringer, prosess og opplegg for medvirkning. Innspillene vurderes og eventuelle endringer innarbeides i planprogrammet før det vedtas av berørte fylkeskommuner.

Utarbeiding og høring av forslag til regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram

Utredninger og vurderinger som skal ligge til grunn for oppdateringen av vannforvaltningsplan med tiltaksprogram vil gjennomføres i tråd med planprogrammet. Dette kommer i tillegg til løpende arbeid med kunnskapsgrunnlaget om tilstand og påvirkninger, og gjennomføring av tiltak.

Sektormyndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt har ansvar for å delta i planprosessen ved å:

- gjøre data og kunnskap om påvirkninger i egen sektor tilgjengelig i tide, slik at kunnskapsgrunnlaget for oppdaterte planer blir så godt som mulig når disse skal på høring annet halvår 2026
- kvalitetssikre beskrivelse og bruk av egne tiltak og virkemidler
- beskrive hvor langt de har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene, eller om det må gjennomføres andre og/eller mer omfattende tiltak
- delta i arbeidet som utføres av vannregionutvalget og lokale vannområdeutvalg / vannområder når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres, og på den måten bidra til å sikre at ulike sektors påvirkninger og tiltak sees i sammenheng

Aktuelle myndigheter, interesseorganisasjoner og andre berørte og interesserte vil bli involvert. Etter medvirkningsprosessen vil vannregionmyndigheten utarbeide forslag til oppdatert vannforvaltningsplan. Forslaget legges ut på høring og offentlig ettersyn.

Politisk vedtak i fylkestinget og nasjonal godkjenning

De regionale vannforvaltningsplanene med tilhørende tiltaksprogram skal vedtas i fylkestinget i de fylkene som har areal i vannregionen. Deretter oversendes planene til direktoratsgruppen for vannforvaltning. Direktoratsgruppen skal sikre at nasjonale føringer og vannforskriftens krav er fulgt. Direktoratene vil sende sin tilråding til departementsgodkjenning (vannforskriftens § 29). Mer informasjon finnes her: [Sammenhengene mellom pbl og vannforskriften](#).

9.2 Plan for deltakelse og medvirkning

Alle sektormyndighetene har både rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres saksfelt. Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning skal ha mulighet til å medvirke og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen.

I tillegg til ordinær høring etter plan- og bygningsloven forutsetter vannforskriften at det er etablert samordningsarenaer som gir mulighet for deltakelse og medvirkning. Disse arenaene skal være etablert både lokalt i vannområdene, regionalt gjennom vannregionutvalg med tilhørende referansegruppe, og sentralt gjennom direktoratsgruppen med tilhørende nasjonal referansegruppe.

Medvirkning foregår på ulike arenaer på lokalt og regionalt nivå. I vannregionen vår kommer vi til å legge til rette for bred medvirkning fra alle typer aktører i vannregionen. Det er mulig å påvirke hvordan medvirkningen skal legges opp løpende i planprosessen. Se plan for deltakelse og medvirkning i tabell 2.

Tabell 2: Plan for deltakelse og medvirkning

Aktivitet	Tidsperiode	Deltagelse og medvirkning	Målgruppe
Høring av: - Planprogram - Hovedutfordringer	1. januar 2025-30. juni 2025	Høringsmøte(r)	Sektormyndigheter, vannområdene, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres, planprogram og hovedutfordringer ferdigstilles	juli - september 2025	- Møte i politisk utvalg - Møte i vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, fylkeskommunene, vannregionutvalget
Vedtak av planprogram og hovedutfordringer	oktober - november 2025	Møte i fylkesutvalg/fylkesting	Fylkeskommuner
Utarbeide forslag til høringsdokumenter: - Forslag til oppdatert vannforvaltnings plan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	november 2025 - april 2026	- Innhente innspill fra sektormyndigheter - Møter i vannområdene - Temamøter - Møter i regionale og lokale referansegrupper - Møter i arbeidsutvalget og vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, statsforvaltere, vannområder, sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte

		- Konsekvensutredning (KU) av plan	
Høring av: - Forslag til oppdatert vannforvaltningsplan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	1. juli 2026 – 31. desember 2026	Høringsmøte(r)	Sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres, forvaltningsplan og tiltaksprogram ferdigstilles	januar 2027-september 2027	Etter behov møter i vannområdene og arbeidsutvalget Møte i vannregionutvalget	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, statsforvaltere og daglige ledere / koordinatore i vannområdene
Vedtak av Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram	Senest desember 2027	Møte i fylkesting	Fylkeskommuner
Regional vannforvaltningsplan sendes til Miljødirektoratet for tilråding og godkjenning	1. januar 2028		Vannregionmyndigheten

Vedlegg 1. Begreper og definisjoner

EUs rammedirektiv for vann (vanndirektivet)

Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU, er et av EUs viktigste og mest omfattende og ambisiøse miljødirektiver. Vanndirektivet har som generelt mål at alle vannforekomster minst skal opprettholde eller oppnå "god tilstand", jf. kriterier.

Vannregion

Flere tilstøtende nedbørfelt, med tilhørende grunnvann og kystvann, som er satt sammen til en hensiktsmessig forvaltningsenhet (største forvaltningsenhet).

Vannområde

En del av en vannregion som består av flere, ett enkelt eller deler av nedbørfelt, med eller uten kystområde, som er satt sammen til en hensiktsmessig forvaltningsenhet.

Vannforekomst

En avgrenset og til dels betydelig mengde av vann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, grunnvann, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse.

Vannregionmyndighet (VRM)

Vannforskriften § 20 angir hvilke fylkeskommuner som skal være vannregionmyndighet for den enkelte vannregion. Vannregionmyndigheten skal i nært samarbeid med vannregionutvalget, koordinere arbeidet med å gjennomføre oppgavene iht. vannforskriften (§ 21).

Vannregionutvalg (VRU)

Et samarbeidsorgan for Vannregionmyndigheten i arbeidet med å gjennomføre vannforskriften. VRU skal bestå av representanter fra berørte sektormyndigheter, statsforvaltere, fylkeskommuner og kommuner, og er oppnevnt og ledet av vannregionmyndigheten (vannforskriften § 22).

Tiltaksprogram

Et sektorovergripende tiltaksprogram for den enkelte vannregion skal oppsummere alle relevante fastsatte tiltak, og relevante typer av tiltak, som foreslås for å oppfylle miljømålene i forvaltningsplanen. Tiltaksprogrammet utarbeides av vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget. Det skal oppdateres hvert sjette år (vannforskriften § 25).

Grunnleggende og supplerende tiltak

Grunnleggende tiltak er tiltak som er lovpålagt gjennom andre lover og forskrifter enn vannforskriften, f.eks. forurensningsloven, vannressursloven, etc. Supplerende tiltak er andre tiltak som må gjennomføres i tillegg til grunnleggende tiltak for å nå vannforskriftens miljømål. Supplerende tiltak er ofte frivillige, og gjennomføres ved hjelp av økonomiske og administrative virkemidler.

Vann-nett

www.Vann-nett.no er kunnskapsdatabasen for arbeidet med vannforskriften i Norge. Her finnes informasjon om miljøtilstand, påvirkninger og planlagte tiltak på landsbasis, regionalt og lokalt nivå.

Påvirkning

Kjente påvirkninger som vurderes å kunne påvirke miljøtilstanden i vannforekomsten. Alle relevante påvirkninger som kan gi avvik fra naturtilstanden skal registreres i Vann-Nett.

Sterkt modifisert vannforekomst (SMVF)

Vannforekomster der samfunnsnyttig aktivitet har endret vannføring og/eller fysiske forhold i så stor grad at god økologisk tilstand ikke kan oppnås, uten at det går vesentlig ut over formålet med aktiviteten, utpekes som sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF) dersom kriteriene i vannforskriftens § 5 oppfylles.

Sektormyndighet

Den myndighet som forvalter lover, regelverk og andre virkemidler for tilsyn, kontroll og annen regulering av virksomhet, innenfor en definert type aktivitet (sektor) i samfunnet.

God økologisk tilstand (GØT) og godt økologisk potensiale (GØP)

God økologisk tilstand (GØT) er det miljømålet alle vannforekomster skal oppnå med mindre annet er bestemt, jf. vannforskriften § 4. Godt økologisk potensiale (GØP) er den tilstanden som kan oppnås i en SMVF dersom alle aktuelle miljøforbedrende tiltak som ikke går vesentlig utover det samfunnsnyttige formålet (vannforskriften § 5) gjennomføres.

Kort om miljømål

Vannforskriften setter rammene for fastsettelse av miljømål. «Standard miljømål» er *minst god økologisk og god kjemisk tilstand* for overflatevann (§ 4), og *minst god kvantitativ og god kjemisk tilstand* for grunnvann (§ 6).

Det gjøres egne vurderinger i sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF). Det økologiske miljømålet for SMVF er *godt økologisk potensiale*.

Hovedregelen er at miljømålene skal nås innen utgangen av 2027 (§ 8), men det er åpning for å sette *utsatt frist* (§ 9). I særlige tilfeller der samfunnsnyttig aktivitet gjør at det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålene, kan det settes *mindre strenge miljømål* (§ 10).

Der det er fare for at miljømålet ikke nås innen fristen skal det igangsettes tiltak for å nå miljømålet.

I tillegg til vannforskriftens miljømål kan flere vannforekomster ha lokale brukermål, eller mål fastsatt i regelverk om drikkevann, badevann eller verneformål.

Glomma vannregion dekker store deler av Østlandet, med areal i 110 kommuner og åtte fylker. Den omfatter hele Glommas nedbørsfelt, vassdrag som drenerer til Indre Oslofjord og utenforliggende fjordområder i Ytre Oslofjord og langs Østfoldkysten.

Vannregionmyndigheten for Glomma vannregion er Østfold fylkeskommune. De øvrige fylkeskommunene er planmyndighet i eget fylke og vannforvaltningsplanen skal vedtas i respektive fylkesting.

Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan og prosessleder
 - Samordne utarbeidelsen av sektorovergripende forvaltningsplaner
 - Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
 - Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
 - Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes
-